

Donászy Ferenc:
A TROMBITAMADÁR

Messze, messze, az Amazon folyó mentén, a legtöbb ház udvarán, egy gémforma, de majd tűzoknagyságú, büszke tartású madár szalad elébe nagy sebbel-lobbal a belépőnek. Háromszor-négyszer földig érőt bókol előtte. Nagy gyorsan a kerítésre vagy valami más magas helyre szökik és recsegő hangon háromszor trombitál a vendég tiszteletére. Aztán sebesen lehibbanva, mint valami drága jó ismerőst, kedveskedő, bizalmas hívással, hajlongással vezeti be a házba.

Ha senki sincs a szobában, akkor kiáll a küszöbre, de fél szemével mindig oda vigyáz, és megint hallatja trombitaszerű hangját. Míg a házigazda vagy a háziasszony előkerül, daruszerű táncolással, és trombitaszerű hangjával mulattatja, hogy a vendégnek a könnye csorog, és oldalnyilallást kap a kacagástól.

Így fogadja azokat az ismeretleneket, akik első pillantásra megtetszenek neki. Azt pedig, aki neki nem tetszik, fejetetejétől lába hegyéig, végig nézegeti szigorú pillantással, még a zsebébe is belekotorász és mindent kikapkod egy halomba belőlők. Azután peckesen elébe áll, egy lépést sem ereszt tovább. Ha sokáig nem jó valaki a házból; a vendégnek telerúgja a szemét, száját porral, hol egyik, hol a másik lábán csíp egy jó nagyot.

Egy francia utazó nagyon mérges lett az ilyen barátságtalan fogatás miatt.

No hiszen lett is ne mulass!

A madár hívó trombitálására mindenfelől összeszaladt az egész udvar négylábú és szárnyas népsége és berzenkedve körülfozták.

A kutya megugatta és lábába kapkodott, a disznók leröfögték, a ludak, kacsák legágogták, lehápozták, a madár pedig olyan dühösen verte, csípte csőrével, hogy meg kellett volna retirálni, ha nem jött volna éppen a házigazda.

Ez a madár a *trombita-madár*. Nagyon könnyen megszelídül, valóságos mindenese, udvarmestere lesz a háznak.

A szárnyas világgal, a négylábúakkal rögtön barátságot köt, de egyúttal oly szigorú rendet tart, hogy ezek mindjárt elismerik fejüknek és köré sereglenek.

A kis csirkéket legelni, a kacsákat úsztatni viszi, kihajtja a disznót, estére pedig egytől-egyig a legszebb rendben haza viszi. A legelőn megvédi úgy a kígyó, mint bármi más állat ellen.

Amely háznál trombita-madár van, onnan ugyan se éjjel se nappal egy szalmaszálat se vihet el senki, mert az éber őr mindent észrevesz, és mindenhol ott van. Rögtön olyan lármát csap, hogy mindenki felébred rá.

A trombita-madár gyönyörű tollazatú szárnyas.

Tüzes, okos szeme körül széles vérpiros folt díszlik. Különbözik egész tollazata, selymes bársony fekete, nyakán, mellén, kékes-zölden játszó, ércfényű zománcsal.

Tollazata, miként a kócsagé, finoman szét van foszolva s egyike a legszebb dísztollaknak.

Egy ízben a disznócsorda késő délután nagy ijedten rohant hazafelé a közeli vadananász csalitból. De a trombita-madár és egy kis fekete malac, melyet a madár különösen szeretett, nem mentek haza később sem. A gazda tehát egy négyert küldött a keresésükre, ki meg is találta mindkettőt a tuskés bozótban.

A malac egy nagy fagyökér alá bújva, félelmében fülhasítóan visított, mert a fa ágáról tíz láb hosszú fekete kígyó fenyegette tátott torokkal, mérges sziszegéssel.

De a trombita-madár vitézül helyt állott és megvédelmezte a kígyó minden cselfogása ellen. Valahányszor a gyökér alá igyekezett csusszanni, olyant ütött lábával és csőrével a kígyóra, hogy sziszegve kapta magát vissza a magasba...

A néger egy lövéssel szétzúzta a kígyó fejét. A trombita-madár örömeiben nem tudott hová lenni, mikor az ismerős arcot megpillantotta. A legbohókásabb táncot járta, ugrált. Aztán széleseben haza nyargalt, előre megvinni a jó hírt. Majd megint visszaszaladt és a kis fekete malacnak hízelkedett minden módon.

Egy polgármesternek a kislánya, Emil, a legkitanultabb iskolakerülőkhöz tartozott. Hiába próbáltak mindent, nem sikerült, mert a ravasz fiú a kísérő cselédekkel egytel-mással lekenyerezte – és ezek szemet hunytak.

A cselédséget végig próbálva, végre a kedvelt trombita-madárra került az örökösök sora. Meg is felelt kötelességének pontosan.

Bár Emilt nagyon szerette és meg is ette az utolsó morzsáig azokat a jó falatokat, melyekkel a fiú le akarta kenyerezni. A trombita-madár nem tágított. Emilnek minden reggel szépen el kellett az iskolába mennie, délután pedig haza kísérte.

Emil ment elől, a madár utána. Menet, jövet senkivel se engedte beszélni. A közelgő kutyákat elriogatta, a csábítgató pajtássereget szétkergette. Ha pedig Emil úrfi szökni akart, olyanokat vagdalt rá a csőrével, hogy felordított bele. Csak egyszer próbálta visszaütni, de többet soha, olyan leckét kapott a madártól. Egészen az iskola küszöbéig kísérte és míg csak a tanító be nem tette az ajtót, nem távozott a küszöbről s egy gyereket se eresztette ki az ajtón.

Ezért azután nagy becsülete volt a háznál és sok jóban részesült.

Evés idején mindig a polgármester széke mellé állt, s minden ételből övé volt az első falat. Ezt aztán mindig szigorúan meg is követelte.

Egy ízben a háznak vendége érkezett, s a polgármester maga tette a vendég tányérjára a vadhús legízletesebb darabját.

Ebben a pillanatban a vendég nagyot kiáltva ugrott fel ültéből, olyant vágott combján az asztal alatt valami.

Mindenki nevetett, csak a vendég nem, mert másodszor is nagyot csíptek a bokáján.

– Bocsánatot – mentegette magát a polgármester a madár előtt – egészen elfeledkeztem –, s ezzel egy darab sültet adott az előbúvó madárnak, ki ekképp bosszulta meg magát a mellőztetésért.

Utóbb a vendég maga is nevetett rajta és valahány tál étel került az asztalra, mielőtt vett volna belőle, tréfásan meghajtotta magát a nagy komolyan álldogáló madár előtt és megkérdezte a házigazdától:

– Miklós úr, már megkapta a magáét?

Kétszer-háromszor csinálta a tréfát, mikor egyszerre csak megint jót csíptek a lába szárán.

– Polgármester úr, ön egyetért ezzel a madárral... Ez már mégse járja! – kiáltott dühösen a vendég.

A polgármester erősítette, hogy legelőször is a madárnak adott mindenből.

– De hát miért vágta hát véresre a lábamat?

A házigazda ránézett a villogó szemű, tollát borzolgató madárra, azután a homlokára ütött.

– Azért, mert észrevette, hogy kicsúfolják! Nézze, milyen mérgesen néz most önre. Hagyd békén ezt az urat... – és a madár erre engedelmesen átsétált az asztal másik oldalára.

Ez a vendég egy hírneves kutató volt, kinek minden szava komoly. De nem csak ő, hanem valamennyi utazó mind dicsérettel ír a trombita-madár okosságáról és csudálatos észtehetségéről.